

personal, behavioral, operational-technological, evaluative-volitional. As a result of scientific research, it was found that the level of development of socio-pedagogical competence is manifested directly in the situation and during professional activities, and has the following characteristics: recognition of equal value for society of all students and teachers; possession of special professional skills at the preparatory, executive, final stages of activity; overcoming barriers to quality vocational education and socialization of all students without exception; reducing the level of isolation of some students; changes in the policy of the educational institution, practice and culture in order to bring them in line with the diverse needs of students enrolled in this educational institution; mastering by a specialist of special properties that allow to carry out the process of activity and get the planned results, recognition of inclusion in vocational education as one of the aspects of inclusion in society, etc.

Key words: master of industrial training, social and pedagogical competence, institution of professional (vocational) education, inclusion, educational environment.

Стаття надійшла до редакції 22.08.2020 р.

УДК 378.011.3-051:37.018.1

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.25.223173>

АНДРІЙ БАРДІНОВ

УЖКГ виконавчого комітету Полтавської міської ради

АНАСТАСІЯ БАРДІНОВА

ORCID: 0000-0003-3320-1194

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

СПЕЦКУРС «ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ГУВЕРНЕРА-ВИХОВАТЕЛЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ» ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ЯКОСТІ ГУВЕРНЕРА-ВИХОВАТЕЛЯ

У статті розглядаються питання професійної підготовки гувернерських кадрів у педагогічних закладах вищої освіти. Розкрито освітні перспективи інтеграції в навчально-виховний процес педагогічного ЗВО пропонованого курсу з підготовки майбутніх гувернерів-вихователів. Обґрунтовано мету, завдання та очікувані результати вивчення дисципліни «Підготовка майбутнього гувернера-вихователя в системі вищої професійно-педагогічної освіти»; побудовано структуру курсу, визначено його освітній зміст.

Ключові слова: педагогічна освіта, вища професійна освіта, гувернер-вихователь, підготовка майбутнього гувернера-вихователя в системі вищої професійно-педагогічної освіти, авторський спецкурс

Постановка проблеми. Соціально-економічні зміни у суспільному житті незалежної України (входження до європейського та світового співробітництва, що потребували підготовку кваліфікованих фахівців для всіх сфер життя) обумовили відродження інституту гувернерства як суспільно необхідного явища (Ніколаєв, 1995, с. 2). Виняткового значення у цьому плані набуває професія «гувернер». Адже професія «гувернер» – це «спеціальність особлива, зі своєю специфікою і тому далеко не кожен вчитель фізики чи геометрії може стати гувернером, обійшовшись при цьому без спеціальної підготовки» (Сарапулова, 2003). За таких обставин цей вид педагогічної діяльності вчителя потребує спеціальної педагогічної освіти. Бо – «це особи, на яких покладено функції індивідуального виховання й навчання дітей у домашніх умовах з метою задоволення освітніх та виховних потреб, що виникли нині в окремих сім'ях, однак є значущими для суспільства в цілому (Побірченко, 2000, с. 3). Серед них – питання індивідуального підходу до виховання й навчання у домашніх умовах дітей із відхиленням у стані здоров'я, поведінки, розумово обдарованих дітей, проблема вирівнювання (себто підтягати так звану «нестандартну» дитину до рівня ровесників) та ін. Згодом це коло розширюється, оскільки деякі діти з багатьох причин не відвідують навчально-виховні заклади. Насамперед, це проблеми адаптації дітей, які з труднощами долають напружений режим певного освітньо-виховного закладу. Тож постає проблема підготовки гувернерських кадрів. На це вказують наукові дослідження вітчизняних учених та практичний досвід у цьому напрямі. Зокрема, наразі існує наявність значного потенціалу освітніх закладів різних типів, рівнів і форм власності з підготовки гувернерських кадрів (педкласи, педучилища, педагогічні коледжі тощо). Крім того, цю проблему намагаються також вирішити приватні освітні заклади, такі, як: центр «Бізнес-Консультант», асоціація «Афіна», «школи-екстерни» та інші освітні інституції. Як бачимо, існує досить чітка різномірнева система, яку можна умовно представити, як допрофесійну, професійну та післядипломну підготовку (та перепідготовку) гувернерських кадрів. Однак цього виявилось недостатньо. Йдеться, насамперед, про необхідність підготовки фахівців гувернерської сфери у вищій професійній школі. Адже фундаментальну професійну педагогічну підготовку майбутніх гувернерів-вихователів спроможний здійснити вищий педагогічний заклад освіти, оскільки знаннєві професійні умови закладаються у вищому педагогічному закладі. Тому саме він якнайповнішою мірою може забезпечити високий рівень

професіоналізму фахівців губернерської галузі, сприятиме їхній конкурентоспроможності (Корх-Черба, 2005).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти досліджуваної нами проблеми відбито у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Так, генеза губернерської освіти знайшла відображення у наукових працях М. Барни, І. Воробець, Н. Дем'яненко, О. Корх-Черби, О. Любара, В. Омельчука, О. Перетяцько, Н. Побірченко, Б. Ступарика, Є. Сарапулової, Л. Хомич та інших дослідників. Предметом дослідження Л. Голубничої, Л. Журенко, О. Сухомлинської та інших авторів стали науково-педагогічна та творча спадщина окремих персоналій, у працях яких зазначена проблема знайшла певне висвітлення. Зародження й розвиток губернерства в надрах родинного виховання досліджують М. Романюк, Є. Сарапулова, М. Стельмахович, В. Чепурко та інші вчені. Особливостям жіночої освіти в Україні другої половини XIX – початку XX століття присвятили свої дисертаційні дослідження Л. Применко, Т. Сухенко, Н. Щербак. Концептуально-методологічні засади підготовки вчителя до різних видів педагогічної діяльності, у нашому випадку – до губернерської, як різновиду педагогічної діяльності вчителя, порушують такі вітчизняні вчені, як: А. Бойко, Л. Ваховський, Н. Дем'яненко, І. Зязюн, С. Золотухіна, О. Любар, О. Савченко, С. Савченко, О. Сухомлинська, Д. Федоренко, Л. Хомич та інші автори. Розв'язання окремих питань проблеми підготовки фахівців губернерської сфери, що відображені в працях вищезазначених учених, збагатили уяву про діяльність губернерів. Однак, незважаючи на значну увагу і суттєвий внесок дослідників до розв'язання цієї проблеми, у науково-педагогічній літературі досі не було обґрунтовано доцільність підготовки губернерських кадрів у вищій професійній школі, чим зумовлюється підвищення соціального значення їхньої професійної педагогічної освіти, пошук нових систем, технологій, методів і форм підготовки.

Одним із шляхів розв'язання зазначеної проблеми нами вбачається у розробці та впровадженні в навчально-виховний процес педагогічних вишів авторського спецкурсу «Підготовка майбутнього губернера-вихователя в системі вищої професійно-педагогічної освіти», програма якого передбачає блоко-модульну структуру вивчення навчального матеріалу. Пропонований курс рекомендується для вивчення студентам IV-V курсів. Такий підхід до його вивчення умотивований тим, що майбутні фахівці губернерської сфери на випускному етапі професійно-педагогічної підготовки вже мають певний рівень знань із циклу психолого-педагогічних дисциплін; володіють когнітивною базою з фундаментальних дисциплін і сформованим арсеналом професійно значущих практичних і науково-дослідницьких умінь і навичок. Отож пропонований курс не відмежовується від психолого-педагогічних дисциплін, які вивчаються студентами-випускниками у вищому педагогічному закладі освіти, а є логічним їх продовженням та одночасно виступає у взаємозв'язку зі спеціальними фаховими дисциплінами та базовими навчальними предметами гуманітарно-суспільного циклу. Тому впровадження у навчальний процес педагогічних вишів спецкурсу «Підготовка майбутнього губернера-вихователя в системі вищої професійно-педагогічної освіти», на наш погляд, є практико-орієнтованим, педагогічно доцільним і виправданим.

Тож **мета** нашої статті – обґрунтувати доцільність та освітні перспективи інтеграції у навчально-виховний процес педагогічного вишу авторського курсу «Підготовка майбутнього губернера-вихователя в системі вищої професійно-педагогічної освіти». Досягнення поставленої мети передбачається шляхом виконання таких завдань: сформулювати мету, визначити завдання та очікувані результати вивчення зазначеної дисципліни; науково обґрунтувати структуру та окреслити зміст пропонованого курсу; концептуально визначити організаційно-педагогічні, дидактичні та методико-технологічні засади викладання навчальної дисципліни; визначити ціннісні мотивації та освітні перспективи її інтеграції у навчально-виховний процес педагогічного ЗВО.

Виклад основного матеріалу. У нашому дослідженні основною організаційною формою професійно-педагогічної підготовки майбутнього губернера-вихователя обрано спецкурс «Підготовка майбутнього губернера-вихователя в системі вищої професійно-педагогічної освіти». Запропонований курс, як одна із форм організації навчання у вищій школі, спрямований на ознайомлення студентської аудиторії з широким спектром технологій губернерської системи індивідуального виховання, навчання й розвитку дитини та формування у студентів професійних компетентностей (компетенцій) губернера, які дають їм можливість, спираючись на базові навчальні дисципліни, проєктувати модель розвитку, виховання й навчання дитини в домашніх умовах.

Запропонований спецкурс є авторським. Об'єкт дисципліни – губернерська система освіти в Україні другої половини XIX – початку XX століття та в сучасних умовах. Предметне поле – педагогічна думка та освітньо-виховна практика підготовки губернера-вихователя другої половини XIX – початку XX століття та можливості актуалізації провідних ідей і практичного досвіду з підготовки фахівців губернерської сфери досліджуваного нами історичного періоду в сучасних умовах.

Теоретико-дидактичною основою запропонованого курсу виступають провідні науково-педагогічні положення компетентнісного підходу (Савченко, 2010). Зміст навчальної дисципліни базується на соціокультурному та історико-педагогічному підходах, що зорієнтований на розкриття генези, напрямів, духовно-педагогічних принципів і стратегій становлення і розвитку губернерської системи освіти досліджуваного періоду у широкому гуманістичному та соціокультурному контекстах.

Мета навчальної дисципліни передбачає наступне: розкрити теоретичне підґрунтя, сутнісний педагогічний зміст та організаційно-педагогічні засади становлення та розвитку губернерської системи освіти в Україні другої половини XIX – початку XX століття; визначити впровадження її здобутків у хід модернізації сучасної вітчизняної освітньо-виховної практики.

Відповідно до мети нами визначено такі завдання дисципліни:

- з'ясувати стан, напрями і зміст губернерської системи освіти;
- розкрити соціокультурні та педагогічні передумови, зміст та особливості підготовки губернера-вихователя в досліджуваній нами історичний період;
- обґрунтувати можливості впровадження основних теоретичних і практичних здобутків учених з підготовки губернера-вихователя другої половини XIX – початку XX століття в сучасних умовах модернізації вітчизняної освітньо-виховної теорії і практики.

Зміст програми курсу адаптований до національної системи виховання (як основи), об'єктивно має міждисциплінарний характер. Тут синтезовані знання з багатьох галузей, пов'язаних із психолого-педагогічними науками і об'єднаних на національному ґрунті, що забезпечує глибоке розуміння майбутніми гувернерами-вихователями значимості для суспільства професії домашнього гувернера-вихователя, особливо нині, у період відродження родини як основного осередку соціального виховання.

У змісті програми курсу знайшли висвітлення питання освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців гувернерської сфери, нормативні характеристики професійної діяльності гувернерських кадрів, що визначають основні види і завдання навчально-виховної діяльності гувернера та суб'єктивні характеристики, які містять особистісні якості майбутнього гувернера-вихователя.

Логіка побудови програми зазначеного курсу передбачає послідовне оволодіння майбутніми гувернерами-вихователями професійно-педагогічними компетентностями (компетенціями) гувернера-вихователя. Цьому сприяє принцип блоко-модульного викладу матеріалу, який дозволяє інтегрувати знання різних галузей наук, концентрувати навчальний матеріал найбільш наближено до провідних ідей блоку; виокремлювати ключові поняття змістових модулів, тем і тим самим забезпечувати розкриття і засвоєння змістовності навчального матеріалу.

Пропонована програма курсу розрахована на 54 години: з них – 21 год. теоретичних занять; 16 год. практичних занять, 2 залікових години та 11 год. самостійної роботи) та представлена схематично у таблиці 1.

Таблиця 1

Навчально-тематичний план спецкурсу (орієнтовний)

Найменування змістових модулів, тем	Кількість годин і форми навчання					
	Усього годин	Теоретичне заняття	Практичне заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Залік
I. Соціально-реабілітаційний блок «Вступ до спеціальності»						
Модуль 1. Педагогічна діяльність гувернера як різновид педагогічної діяльності вчителя.						
Тема 1. Місце гувернерської системи освіти в загальній системі освіти. Сутність, зміст та значення професії «гувернер-вихователь».	1	1				
Тема 2. Альтернативні теорії підготовки гувернера-вихователя в сучасних умовах.	4	1		1	1	
Тема 3. Соціальна, юридична та особистісна відповідальність домашнього гувернера-вихователя за безпеку життєдіяльності та охорону життя дитини в різних освітніх інституціях сімейного типу.	4	1	1	1	1	
Тема 4. Підсумкове заняття за модулем. Завдання для самоконтролю знань. Залік.	1		1			1
Разом годин за модуль:	10	3	2	2	2	1
II. Психолого-фізіологічний блок «Актуальні питання вікової педагогічної психології та фізіології дитини»						
Модуль 1. Союз лікаря, педагога, дієтолога та психолога у вихованні та збереженні здоров'я дитини						
Тема 1. Вікова періодизація розвитку особистості дитини.	2	1			1	
Тема 2. Психолого-фізіологічні особливості розвитку організму дітей різних вікових груп і статі.	2	1			1	
Тема 3. Роль педіатрії, гігієни, дієтології та медицини у питаннях виховання та збереження здоров'я дитини.	2	1			1	
Тема 4. Підсумкове заняття за модулем. Завдання для самоконтролю знань.	1		1			
Разом годин за модуль:	7	3	1		3	
Модуль 2. Психолого-фізіологічні особливості організму дитини та їх урахування в організації спільної педагогічно доцільної діяльності дорослих і дітей в умовах сім'ї.						
Тема 1. Організація педагогічно доцільної діяльності дітей і дорослих в умовах сім'ї з урахуванням психолого-фізіологічних особливостей організму дитини.	4	1	1	1	1	
Тема 2. Підсумкове заняття за модулем. Завдання для самоконтролю знань. Залік.	1					1
Разом годин за модуль:	5	1	1	1	1	1
Разом годин за два модуля:	2	4	2	1	4	1
III. Культурологічний блок «Дитина у довкіллі»						
Модуль 1. Буття дитини в соціальному середовищі.						
Тема 1. Навколишній світ за вікном дитини.	2	1	1			
Тема 2. Вікові періоди пізнання дитиною навколишнього світу.	2	1	1			
Тема 3. Довкілля дитини – соціум.	2	1	1			
Тема 4. Довкілля як загроза здоров'ю і життю дитини. Як зберегти	2	1	1			

себе?						
Тема 5. Життєвий світ дитини як культура.	2	1	1			
Тема 6. Підсумкове заняття. Завдання для самоконтролю знань. Залік.	1					1
Разом годин за модуль:	1	5	5			1
IV. Методичний блок «Педагогічні технології гувернерської системи індивідуального виховання і навчання дітей»						
Модуль 1. Педагогічні технології гувернерської системи індивідуального виховання, навчання й розвитку дітей у різних інституціях сімейного типу.						
Тема 1. Технології гувернерської системи гуманістичної парадигми навчання і виховання дітей у домашніх умовах.	2	1	1			
Тема 2. Педагогічні технології гувернерської системи індивідуального виховання, навчання й розвитку дітей в умовах інституцій сімейного типу.	2	1	1			
Тема 3. Реабілітаційні технології гувернерської системи індивідуального навчання й виховання, їх суть і значимість у роботі з дітьми в сім'ях різного типу.	2	1	1			
Тема 4. Педагогічні технології «швидкої допомоги» в практичній педагогічній діяльності майбутнього гувернера-вихователя.	2	1	1			
Тема 5. «Тимчасові» педагогічні технології, їх виховний потенціал.	2	1	1		1	
Тема 6. Готовність майбутнього гувернера-вихователя до впровадження у практику роботи з батьками-вихователями інституцій сімейного типу гувернерських технологій «взаємної довіри і поваги» батьків-вихователів і гувернерів-вихователів як запоруки успішного виховання дітей.	2	1	1			
Тема 7. Підсумкове заняття. Завдання для самоконтролю знань. Залік.	1					1
Разом годин за модуль:	3	6	6		1	1
V. Практичний блок «Гувернерська педагогічна практика»						
Модуль 1. Педагогічна діяльність гувернера в різних інституціях сімейного типу.						
Тема 1. Зміст та особливості організації педагогічної практики студентів в якості гувернера-вихователя.	1	1				
Тема 2. Орієнтири самопідготовки студента до гувернерської педагогічної практики.	4	1	1	1	1	
Тема 3. Умови заліку-звіту студентів про гувернерську педагогічну практику.	1	1				
Тема 4. Підсумкове заняття: – Завдання для самоконтролю знань. – Залік	1					
Разом за модуль:	7	3	1	1	1	1
Разом годин за рік:	4	5	21	1	4	7
			6			6

Як результат вивчення дисципліни студенти отримують **знання** з:

- проблеми розвитку гувернерства в Україні минулого та сучасного періодів;
- педагогічних технологій гувернерської системи індивідуального виховання і навчання дітей у домашніх умовах;
- передового вітчизняного досвіду роботи з дітьми, які потребують підвищеної педагогічної уваги;
- особливостей роботи з батьками-вихователями різних інституцій сімейного типу.
- **Сформують уміння (здатності):**
- орієнтуватися в нормативному забезпеченні курсу;
- здатність організувати практичне застосування студентами засвоєних знань у реальних умовах професійної діяльності в якості гувернера-вихователя;
- здатність реалізувати технології гувернерської системи виховання і навчання дітей у різних інституціях сімейного типу в контексті педагогічних галузей наук;
- здатність організувати і проводити педагогічно доцільну роботу з батьками-вихователями різних інституцій сімейного типу.

Структурно презентований курс складається з п'яти змістових модулів, тематизування та зміст яких відповідає логіці та сучасним принципам дидактичної репрезентації історико-педагогічних проблем.

Таким чином, програма курсу складається зі змістових модулів з певною теоретико-практичною тематикою вивчення навчального матеріалу і представлена у вигляді п'яти блоків.

Соціально-реабілітаційний блок «Вступ до спеціальності» складається з одного змістового модуля «Педагогічна діяльність гувернера як різновид педагогічної діяльності вчителя». Зміст основних тем модуля

передбачає розкриття сутності професії гувернера-вихователя в сучасному суспільстві та в системі педагогічної освіти; специфічні особливості роботи домашнього гувернера-вихователя в різних інституціях сімейного типу; правовий статус гувернера-вихователя в сім'ї та суспільстві. У цьому модулі важливе значення має тема «Соціальна, юридична та особистісна відповідальність гувернера-вихователя за безпеку життєдіяльності та охорони життя дитини в різних інституціях сімейного типу».

Психолого-фізіологічний блок «Актуальні питання вікової педагогічної психології та фізіології дитини» включає для вивчення два змістових модулі. Так, перший змістовий модуль «Союз лікаря, педагога, дієтолога та психолога у вихованні та збереженні здоров'я дітей» зорієнтований на вивчення природи дитини на основі стосунків її з навколишнім світом. При цьому наголошується на необхідності використання досягнень багатьох галузей наук. Це сприятиме, на наш погляд, створенню нового типу виховання, що ґрунтується на знаннях психолого-фізіологічних особливостей дитини. Зважаючи на це, другий змістовий модуль «**Організація спільної педагогічно-доцільної діяльності дорослих і дітей в умовах сім'ї**» виступає в єдиному зв'язку для вирішення методичних питань розробки нових форм гувернерської системи індивідуального виховання й навчання дітей з урахуванням психолого-фізіологічних та індивідуальних особливостей кожної дитини, що відповідає принципу гуманізму.

Третій культурологічний блок «Дитина у довкіллі» включає для вивчення один змістовий модуль «Буття дитини в соціальному середовищі». Тут особлива увага приділяється розумінню індивідуальності, неповторності особистості, складності взаємовідносин «природа – соціум – особистість». Значне місце відводиться віковим періодам пізнання дитиною навколишнього світу, враховуючи при цьому багато ознак, які характеризують той чи інший вік дитини. Такий підхід дозволяє гувернеру-вихователю, як носію світової та національної культури, включити дитину в культуру як специфічний спосіб її буття в соціальному середовищі і надати їй необхідний вибір обов'язкових зразків життєдіяльності. Розуміючи, що життєвий світ дитини – це її довкілля, яке несе в собі певною мірою ще й загрозу здоров'ю і життю, загострюється увага на величезній моральній, особистісній та юридичній відповідальності гувернера-вихователя за життя і здоров'я дитини.

Четвертий методичний блок «Педагогічні технології гувернерської системи індивідуального навчання і виховання дітей» містить у собі для вивчення один змістовий модуль «Педагогічні технології гувернерської системи індивідуального виховання і навчання дітей у різних інституціях сімейного типу».

П'ятий блок – практичний – «**Гувернерська педагогічна практика**». Цей блок включає для вивчення один змістовий модуль «Педагогічна діяльність гувернера в різних інституціях сімейного типу» та розкриває шляхи здійснення педагогічної практики студентів в якості гувернерів-вихователів.

Висновки. Таким чином, розглядаючи зазначену проблему в контексті національних на часі інтересів держави, ми можемо стверджувати, що педагогічні ЗВО цілком спроможні задовольнити потреби сучасного суспільства на гувернерство. А впровадження запропонованого нами курсу «Підготовка майбутнього гувернера-вихователя в системі вищої професійно-педагогічної освіти» забезпечить формування у них відповідних знань та умінь, компетентностей (компетенцій), необхідних для успішної професійної діяльності вчителя в якості гувернера-вихователя та зростання професійної готовності майбутнього вчителя до діяльності в цьому напрямі.

Список використаних джерел

- Корх-Черба, О. В. (2005). *Теорія і практика підготовки домашніх наставників в Україні в другій половині XIX століття*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Харків.
- Николаев, С. (1995). Давно забуде? Нове! Відродження гувернерства. *Початкова школа*, 36, 2.
- Побірченко, Н., Попиченко, С. (2000). Диплом для гувернантки. *Освіта*, 44 (4-11 жовт.), 3.
- Савченко, О. П. (2010). Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі. *Педагогіка і наука: історія, теорія, практика, тенденція розвитку*, 3, 16-23.
- Сарапулова, С. Г. (2003). *Психолого-педагогічні основи навчально-виховної діяльності гувернера*: монографія. Київ: МАУП.

References

- Korkh-Cherba, O. V. (2005). *Teoriia i praktyka pidhotovky domashnikh nastavnykiv v Ukraini v druhii polovyni XIX stolittia [Theory and practice of training home mentors in Ukraine in the second half of the XIX century]*. (Extended abstract of PhD diss.). Kharkiv [in Ukrainian].
- Nikolaiev, S. (1995). Davno zabute? Nove! Vidrodzhennia huvernerstva [Long forgotten? New! Revival of governorship]. *Pochatkova shkola [Elementary School]*, 36, 2 [in Ukrainian].
- Pobirchenko, N., & Popychenko, S. (2000). Dyplom dlia huvernantky [Diploma for a governess]. *Osvita [Education]*, 44 (4-11 zhovt.), 3 [in Ukrainian].
- Savchenko, O. P. (2010). Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni vyshchii shkoli [Competence approach in modern higher education]. *Pedahohika i nauka: istoriia, teoriia, praktyka, tendentsiia rozvytku [Pedagogy and science: history, theory, practice, development trend]*, 3, 16-23 [in Ukrainian].
- Sarapulova, S. H. (2003). *Psykhologo-pedahohichni osnovy navchalno-vykhovnoi diialnosti huvernera [Pedagogy and science: history, theory, practice, development trend]*: monohrafiia. Kyiv: MAUP [in Ukrainian].

BARDINOV A.

Department of Housing and Communal Services of the Executive Committee of Poltava City Council, Ukraine

BARDINOVA A.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

STUDY COURSE "TRAINING OF FUTURE TUTORS AND EDUCATORS IN HIGHER VOCATIONAL TEACHER EDUCATION" AS ONE OF ZASOBIVPROFESIYNOYI OF FUTURE TEACHERS TO ACTIVITIES AS TUTORS AND EDUCATORS

The article considers the issues of professional training of governors in pedagogical institutions of higher education. The educational prospects of integration into the educational process of the pedagogical university of the offered course on preparation of future governors-educators are revealed. The purpose, tasks and expected results of studying the discipline "Preparation of the future governor-educator in the system of higher professional and pedagogical education" are substantiated; the structure of the course is built, its educational content is determined.

Considering this problem in the context of the national interests of the state at the time, the authors argue that pedagogical institutions of higher education are quite capable of meeting the needs of modern society for governorship. And the implementation of our proposed course "Training of future tutor-educator in the system of higher professional and pedagogical education" will ensure the formation of relevant knowledge and skills, competencies (competencies) necessary for successful professional activity of a teacher as a tutor-educator and increase professional readiness of future teachers to activities in this direction

Key words: pedagogical education, higher professional education, tutor-educator, preparation of the future governor-educator in the system of higher professional-pedagogical education, author's special course

Стаття надійшла до редакції 28.07.2020 р.

УДК 378.016:316.772.4

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.25.223174>

ЮРІЙ БОЙЧУК

ORCID ID 0000-0001-8583-5856

ОЛЕНА КАЗАЧІНЕР

ORCID ID 0000-0001-8583-5856

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Розкрито зміст програми навчальної дисципліни «Формування комунікативної діяльності дітей з особливими освітніми потребами» в системі підготовки майбутніх фахівців спеціальності 016 «Спеціальна освіта» у ХНПУ імені Г.С.Сковороди.

Ключові слова: майбутні фахівці, діти з особливими освітніми потребами, інклюзивна освіта, спілкування, комунікативні навички, формування комунікативної діяльності, Нова українська школа

Постановка проблеми в загальному вигляді та вказівка на її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Комунікативна діяльність – це одна з форм спілкування, яка у внутрішньому плані розкрита через потреби, мотиви, мету, у зовнішньому – через комунікативні вміння і навички, які дозволяють адекватно взаємодіяти дітям з оточуючими дорослими та однолітками. Проте більшість дітей з особливими освітніми потребами мають проблеми зі спілкуванням та комунікацією. Це відбувається тому, що для успішного спілкування дитина повинна відповісти іншим людям, коли до неї звертаються, а також самостійно ініціювати спілкування. Хоча багато дітей з ООП здатні на це, якщо вони чогось бажають, вони, як правило, щоб показати щось іншій людині чи встановити з нею соціальний контакт. У більшості дітей з ООП наявна затримка мовлення, або вони уникають користуватися мовленням для спілкування. Тому дуже важливо використовувати інші методи комунікації ще до появи мовлення, а використання мови відбуватиметься після цього.

Як було зазначено, у Новій українській школі «буде заохочуватися інклюзивна освіта. Для учнів з особливими потребами буде створено умови для навчання спільно з однолітками. Для таких дітей буде запроваджено індивідуальні програми розвитку, зокрема корекційно-реабілітаційні заходи, психолого-педагогічний супровід і необхідні засоби навчання» (*Нова українська школа...*, 2017; Бібік (Ред.), 2018). На нашу думку, однією з таких умов є формування комунікативної діяльності у дітей з особливими освітніми потребами.

У зв'язку з вищезазначеним виникає нагальна потреба у належній підготовці майбутніх фахівців до формування комунікативної діяльності дітей з особливими освітніми потребами, що є одним із важливих шляхів реалізації концепції «Нова українська школа».